

Grey Scale #13

A 1 2 3 4 5 6 M 8 9 10 11 12 13 14 15 B 17 18 19

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW

Suppuzjka W. 93
01781

TAJNE

Egz. Nr.....

Nr. bibl. tajnej.....

Plk WIŚNIEWSKI

**WŁAŚCIWOŚCI
ORGANIZACJI I PRACY
TYŁÓW PUŁKU PIECHOTY
W NATARCIU Z FORSOWA-
NIEM PRZESZKODY WODNEJ**

WARSZAWA

MAJ

1952 r.

Colour Chart #13

AKADEMIA SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. broni K. Świerczewskiego

KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW

01781

~~TAJNE~~

Egz. Nr.....

Nr. bibl. tajnej.....

Płk WISNIEWSKI

WŁAŚCIWOŚCI
ORGANIZACJI I PRACY
TYŁÓW PUŁKU PIECHOTY
W NATARCIU Z FORSOWA-
NIEM PRZESZKODY WODNEJ

WARSZAWA

MAJ

1952 r.

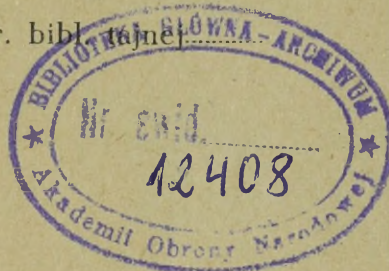
Przew. Prot nr. KATEDRA TAKTYKI TYŁÓW
12357 Paw.

ZATWIERDZAM
SZEF KATEDRY TAKTYKI TYŁÓW
(-) BANDURIN
plk

TAJNE

Egz. Nr.

Nr. bibl. tajnej

Plk WISNIEWSKI

**WŁAŚCIWOŚCI
ORGANIZACJI I PRACY
TYŁÓW PUŁKU PIECHOTY
W NATARCIU Z FORSOWA-
NIEM PRZESZKODY WODNEJ**

Archiwum Biblioteki Tajnej
AKADEMII SZTABU GENERALNEGO
Im. gen. broni K. Świerczewskiego

Dział

Nr. 0972

- I. Cechy charakterystyczne natarcia z forsowaniem przeszkody wodnej i ich wpływ na organizację i pracę tyłów pułku piechoty.
 - II. Zadania tyłów.
 - III. Organizacja i praca tyłów w przygotowanym planowo forsowaniu przeszkody wodnej.
 1. Organizacja tyłów:
 - rozmieszczenie tyłów na odcinku przeprawy,
 - przeprawa tyłów.
 2. Zabezpieczenie materiałowo-techniczne.
 3. Praca tyłów:
 - dowóz zaopatrzenia,
 - obsługa wojsk i ewakuacja,
 4. Zabezpieczenie pracy tyłów.
 5. Dowodzenie tyłami.
 - IV. Właściwości organizacji pracy tyłów w forsowaniu z marszu
- Zakończenie.

I. Cechy charakterystyczne natarcia z forsowaniem przeszkody wodnej i ich wpływ na organizację i prace tyłów pułku piechoty.

Właściwością natarcia z forsowaniem jest to, że nacierający musi pod ogniem nieprzyjaciela przebyć przeszkodę wodną, opanować jej przeciwległy brzeg, stworzyć przyczółek, aby po przepłynięciu tam swoich sił i środków prowadzić i rozwijać natarcie.

Na organizację i pracę tyłów wpływają więc związane z właściwością forsowania takie czynniki, jak odcinek przeprawy, przeszkoda wodna i przyczółek. Czynniki te oddziałują w różnym stopniu w zależności od warunków, w jakich może odbywać się forsowanie, od pory roku, pory dnia i nocy.

W zależności od warunków, w jakich może odbywać się forsowanie, rozróżniamy:

- forsowanie planowo przygotowane, (planowe),
- forsowanie z marszu.

W pierwszym wypadku forsowanie jest początkowym etapem operacji, zaczynającej się od przełamania zawczasu przygotowanej obrony nieprzyjaciela na przeciwległym brzegu przeszkody wodnej, i odbywa się po dłuższej styczności z nieprzyjacielem nad rzeką. Okres przygotowawczy może trwać od kilku do kilkunastu, a czasem i więcej dni. Stosunkowo długi okres przygotowawczy pozwala tyłom na zgromadzenie środków materiałowych koniecznych na zabezpieczenie walki i niezbędnych środków przeprawowych, oraz na przygotowanie odcinka przeprawy w zakresie stworzenia dogodnych warunków dla rozmieszczenia urządzeń tyłowych i zapasów materiałowych, jak i w zakresie rozbudowy dróg i dojazdów do przepraw. Przebywanie jednak nieprzyjaciela przez dłuższy czas na brzegu przeciwległym pozwoli mu na wyeksploatowanie zasobów miejscowych na jego brzegu oraz na dokonanie zniszczeń, które w następstwie utrudnia organizację i pracę tyłów na zdobytym przyczółku.

Forsowanie z marszu odbywa się w toku natarcia, w głębi obrony nieprzyjaciela, w warunkach, kiedy on nie zdołał jeszcze zakończyć

organizacji obrony przeszkody wodnej. W tych warunkach tyły będą zmuszone w ograniczonym czasie podciągnąć swoje urządzenia do brzegu, a jednocześnie dowozić konieczne zapasy i zabezpieczyć środki, niezbędne dla przeprawy zaopatrzenia, a następnie i urządzenia tyłowych poprzez przeszkodę wodną. Czynnikiem utrudniającymi pracę tyłów w tym wypadku będą z jednej strony ograniczony czas pozwalający jedynie na wykonanie najniezbędniejszych prac, a z drugiej strony wiążąca kolejność przeprawy urządzeń tyłowych, przewidziana tabelą przeprawy i wymagająca ich podsuwania do brzegu w wyznaczonych terminach.

Zazwyczaj każdy teren przyległy do przeszkody wodnej charakteryzuje się brakiem dostatecznych ilości ukryć terenowych, szczupłą ilością dróg odpowiednich dla ruchu samochodowego oraz trudną dla ruchu glebą, utrudnia to w znacznym stopniu pracę tyłów. Tymbardziej trudności te wystąpią na **odcinku przeprawy** o szerokości 1 — 1,5 km, jaki otrzymuje ugrupowany w dwa rzuty pułk działający w ramach dywizji przy forsowaniu planowo przygotowanym. Trudności te wyrażają się przede wszystkim w ograniczonej powierzchni dla rozwinięcia urządzeń tyłowych, spowodowanej dużym nasyceniem terenu wojskami i techniką bojową, oraz wzmożonym ruchem transportów na drogach dojazdowych do dwóch punktów przeprawowych, którymi zazwyczaj w tym wypadku będzie rozporządzał pułk. Jeszcze większe trudności w rozmieszczeniu urządzeń tyłowych na odcinku przeprawy nastąpią w wypadku, kiedy pułk ugrupowany będzie w trzy rzuty.

Czynnikiem, który w sposób szczególnie charakterystyczny oddziałuje na organizację i pracę tyłów pułku piechoty w natarciu z forsowaniem jest właśnie **przeszkoda wodna**, której przebycie nie jest możliwe bez środków przeprawowych, a więc bez pomocy technicznej saperów. W zakresie organizacji dowozu zaopatrzenia i przesuwania urządzeń tyłowych poprzez przeszkodę wodną kwatermistrz uzależniony jest od szefa saperów pułku, jako komendanta odcinka przeprawy. Przeszkoda wodna izoluje pododdziały przeprawione na przeciwległy brzeg, skazuje je zwłaszcza w początkowym okresie na walkę w odosobnieniu, co wymaga wyposażenia ich w odpowiednie środki materiałowe. Przeszkoda wodna utrudnia w wysokim stopniu komunikację między pododdziałami walczącymi na przeciwległym przegu i ich tyłami pozostającymi chwilowo na własnym brzegu, dowóz zaopatrzenia i ewakuację oraz manewr z głębi środkami materiałowymi. Dlatego przedmiotem stałej troski i bacznej uwagi ze strony dowódcy pułku, jako dowódcy odcinka przeprawy, powinno być zapewnienie tyłom środków przeprawowych, niezbędnych dla utrzymania nieustannej ewakuacji, dla dowozu koniecznego dla walki zaopatrzenia oraz dla przeprawy tych urządzeń tyłowych, które są niezbędne na przyczółku dla zabezpieczenia materiałowego walczących tam pododdziałów.

Zagadnienie przygotowania względnie zapewnienia środków przeprawowych dla dowozu i ewakuacji poprzez przeszkodę wodną jest jednym z zasadniczych zagadnień, które wymaga jak najściślejszej współpracy kwatermistrza z szefem saperów.

Czynnikiem utrudniającym pracę tyłów jest też mała zazwyczaj ilość punktów przeprawowych, środków przeprawowych jak i ich wrażliwość na ogień nieprzyjaciela, a w szczególności ogień jego artylerii i uderzenia lotnictwa, czynnik ten może w początkowym okresie stworzyć duże trudności w zakresie terminowej dostawy zaopatrzenia poprzez przeszkodę wodną.

Przeprawę tyłów oraz zapasów materiałowych uzależnia się od charakteru walki na przyczółku oraz jego pojemności. W początkowym etapie forsowania przyczółek posiada małą pojemność, która nie zapewnia dostatecznych ilości miejsc i warunków dla rozmieszczenia i rozwijania urządzeń tyłowych. Nieprzyjaciel bowiem będzie starał się wszelkimi sposobami zepchnąć nacierającego z przyczółka, koncentrując na nim ogień wszystkich rodzajów broni. Nacierający zaś będzie stale zasilał swoje siły na przyczółku, co z kolei wymagać będzie szerokiego wykorzystania środków przeprawowych dla utrzymania wysokiego tempa przeprawy pododdziałów wzmocnienia pułku, zapewniającego wysokie tempo natarcia na przyczółku. Wszystkie te względy powodują, że w początkowym okresie forsowania będą przeprowadzane na przyczółek tylko najniezbędniejsze zapasy i urządzenia tyłowe, reszta zaś tych urządzeń będzie przeprowadzana, w miarę zwiększania się pojemności przyczółka, i stosownie do sytuacji bojowej, zapewniającej możliwości pracy przeprowadzonych urządzeń tyłowych. Pracę tyłów należy jednak organizować tak, ażeby walczące na przyczółku pododdziały pułku były zaopatrywane w środki niezbędne dla walki (amunicja) i do życia (woda, żywność) — bieżąco w miarę potrzeby, oraz ażeby mogły ewakuować nieustannie rannych i chorych, w tym celu powinno wykorzystać się w jak najszerszym zakresie wszystkie dostępne środki przeprawy.

Ugrupowanie i urzutowanie urządzeń tyłowych pułku zależy od ugrupowania pułku na odcinku przeprawy oraz miejsca, jakie pułk zajmuje w ugrupowaniu dywizji, a więc, czy jest w pierwszym, czy w drugim rzucie dywizji.

Podział zadania bojowego pułku na zadanie bliższe i następne znajduje swój wyraz w porządku przeprawy tyłów. Po wykonaniu przez pułk zadania bliższego przeprowadzona jest zazwyczaj większość tyłów batalionów; po wykonaniu przez pułk zadania następnego przeprowadzona jest zazwyczaj większość tyłów pułku.

II. Zadania tyłów.

Wynikające z cech charakterystycznych forsowania zadania tyłów posiadają swoje szczególne właściwości, do których można zaliczyć:

- nagromadzenie na własnym brzegu (na odcinku przeprawy) zapasów materiałowych, koniecznych na zabezpieczenie zadania bojowego pułku i zasilania nimi przyczółka;
- wyposażenie pododdziałów pierwszego rzutu pułku, zwłaszcza pododdziałów czołowych, w taką ilość środków materiałowych, która pozwoliłaby im w okresie walki prowadzonej w odosobnieniu na przyczółku zabezpieczyć ją bez chwilowego dowozu zaopatrzenia;
- jak najszybsze zorganizowanie, a następnie utrzymanie ciągłości dowozu poprzez przeszkodę wodną i zabezpieczenie niezbędnymi zapasami materiałowymi walki o umocnienie i poszerzenie zdobytego przez pierwszy rzut pułku przyczółka;
- pełna i nieustanna ewakuacja z przyczółka chorych i rannych oraz uszkodzonego i nieprzydatnego sprzętu;
- zabezpieczenie środków przeprawowych niezbędnych dla utrzymania nieustannej komunikacji tyłów z przyczółkiem poprzez przeszkodę wodną;
- przeprowianie na przyczółek w początkowym okresie forsowania — najniezbędniejszych urządzeń tyłowych, a następnie — w miarę zaistnienia na przyczółku odpowiednich warunków — dalszych rzutów urządzeń tyłowych pułku;
- zabezpieczenie dróg dowozu i ewakuacji na odcinku przeprawy, a następnie i na przyczółku.

III. ORGANIZACJA I PRACA TYŁÓW W PRZYGOTOWANYM PLANOWO FORSOWANIU PRZESZKODY WODNEJ.

1. Organizacja tyłów.

1. Rozmieszczenie i urzutowanie pododdziałów i urządzeń tyłowych pułku na odcinku przeprawy.

Pułk piechoty, będący w pierwszym rzucie dywizji, posiada szerokość odcinka przeprawy, która przy zawczasu przygotowanym forsowaniu i przy ugrupowaniu pułku w dwa rzuty, wynosi około 1 — 1,5 km; tak wąski odcinek przeprawy nie pozwala na wydzielenie pułkowi samodzielnego rejonu tyłów, ani odrębnych dróg dla dowozu i ewakuacji. Pułk otrzymuje — w ramach planu dywizji — prawo korzystania z dróg wybudowanych przez saperów i służących zarówno dla ruchu wojsk, jak i dla dowozu zaopatrzenia i ewakuacji.

Tyły batalionów i pułku rozmieszcza się w zasadzie jak najbliższej przepraw i to na tyle, na ile pozwalają położenia bojowe i warunki terenowe.

W położeniu wyjściowym do forsowania rozmieszcza się urządzenia tyłowe puku piechoty będącego w pierwszym rzucie dywizji w sposób następujący:

- 1) batalionowe tyły rozmieszcza się przy swych batalionach, spośród urządzeń tyłowych batalionów rozwija się w miarę potrzeby tylko BPŻ (batalionowe punkty żywnościowe); pozostałe pododdziały tyłowe batalionów są zwinięte i gotowe w każdej chwili do przeprawy w ślad za batalionami.
- 2) Kompanię medyczno-sanitarną pułku (najczęściej nierozwiniętą i utrzymywaną w gotowości do przeprawy) rozmieszcza się w rejonie wyjściowym pułku lub w jego pobliżu — orientacyjnie w odległości 2—3 km od brzegu. Kompania medyczno-sanitarna wysyła natomiast konieczny personel i samochody sanitarne do punktów przeprawy, gdzie pełnią one dyżury w czasie przepraw batalionów.
- 3) pluton amunicyjny i pluton gospodarczy pułku rozmieszczają się w rejonie wyczekiwania lub jego pobliżu — orientacyjnie na odległość 3—5 km od brzegu.
Rozwijają one częściowo PPA (pułkowy punkt amunicyjny) i PPŻ (pułkowy punkt żywnościowy).

Pułk piechoty będący w drugim rzucie dywizji rozmieszcza swoje urządzenia tyłowe w rejonie koncentracji, gdzie rozmieszczony jest pułk; przeprowadza on swe urządzenia tyłowe w kolejności porządku ustalonego dla przeprawy drugiego rzutu dywizji.

2. Przeprawa tyłów batalionów i pułku piechoty pierwszego rzutu dywizji.

W ugrupowaniu tyłów pułku na odcinku przeprawy następują zmiany z chwilą rozpoczęcia się forsowania.

Ażeby zapewnić ciągłość przeprawy tyłów podsuwa się do brzegu następne rzuty urządzeń tyłowych w miarę, jak poprzednie rzuty zostały przeprowadzone. To stałe podsuwanie urządzeń tyłowych do brzegu zapewnia szybsze ich przeprowadzanie oraz odsuwa niebezpieczeństwo oderwania tyłów od ich pododdziałów bojowych.

Z pododdziałami czołowymi przeprowadza się najniezbędniejsze zapasy materiałowe (przede wszystkim amunicję) oraz środki sanitarne.

W miarę rozwoju powodzi w forsowaniu przeszkody wodnej oraz w miarę możliwości wykorzystania środków przeprawowych, przeprowadza się w ślad za batalionami przede wszystkim ich plutony medyczno-sanitarne i drużyny amunicyjne. Drużyny gospodarcze rozwijające BPŻ, przeprowadzają się później z pierwszym rzutem tyłów pułku. W wypadku pozostawania BPŻ na własnym brzegu przez dłuższy okres czasu, organizuje się dowóz gorącej strawy i zaopa-

trzenia do pododdziałów pułku walczących na przyczółku — środkami przeprawowymi.

Wraz z pierwszym rzutem pułku może być przeprowadzona część sił i środków kompanii medyczno-sanitarnej, która organizuje na przyczółku sanitarny punkt przeprawy (SPP).

W ten sposób do chwili wykonania przez pułk zadania bliższego, kiedy głębokość przyczółka wynosi około 1,5—2 km, mogą już być rozwinięte na przyczółku: BPM, BPA oraz SPP.

W końcowych falach drugiego rzutu pułku względnie z chwilą wykonania przez pułk zadania następnego, kiedy przyczółek został poszerzony i jego głębokość wynosi ok. 3—5 km, przeprowadza się na drugą stronę rzeki pierwszy rzut tyłów pułku tj. resztę kompanii, medyczno-sanitarnej oraz pluton amunicyjny, które rozwijają PPM i PPA na przyczółku.

Kwatermistrzostwo pułku przeprowadza się zazwyczaj w ślad za PPA.

Pluton gospodarczy pułku, rozwijający PPŻ, przeprowadza się wtedy, kiedy przyczółek pułkowy zostanie, po wykonaniu przez pułk zadania następnego, w dalszym ciągu poszerzony i pogłębiony — orientacyjnie na 6—7 km.

Po wykonaniu przez pułk zadania następnego przeprowadza się w ramach dywizji pierwszy rzut DPM ((dywizyjnego punktu medycznego); reszta DPM jak i część DPZ (amunicja) przeprowadzają się wtedy, kiedy dywizja wykona zadanie następne, a więc kiedy głębokość przyczółka wynosi orientacyjnie ok. 8—10 km, a dopiero po dalszym pogłębieniu przyczółka przeprowadza się resztę urządzeń tyłowych dywizji. Do tego więc czasu komunikacja między tyłami pułku, a tyłami dywizji będzie odbywać się poprzez przeszkodę wodną.

Przy przeprowadzie urządzeń tyłowych należy zwracać uwagę na to, ażeby:

- nie odrywać urządzeń tyłowych od pododdziałów walczących, jeżeli na to pozwalają środki przeprawowe i sytuacja bojowa na przyczółku, —
- nie przeprowadzać urządzeń tyłowych zbyt wcześnie, gdyż mogłyby to spowodować niepotrzebne straty względnie niemożność pracy tych urządzeń na przyczółku,
- utrzymywać stałą łączność ze sztabem pułku i komendantami punktów przeprawowych, ażeby w ten sposób zapewnić sobie możliwość przeprowadzania na czas urządzeń tyłowych, względnie możliwość terminowego dowozu i nieustannej ewakuacji poprzez przeszkodę wodną.

Tyły przeprowadza się tymi środkami przeprawowymi, jakie w danym czasie zostały oddane do dyspozycji tyłów. Orientacyjnie można przyjąć, że część tyłów batalionowych i zapasów materiałowych przeprowadzają się będzie przeprowadzą desantową, natomiast reszta ty-

ów batalionów i tyły pułkowe przeprowadzić się będzie przez przeprawę członową lub mostową.

Poszczególnym przeprowadzonym urządzeniom tyłowym wyznacza się miejsca zbiórki na przyczółku, skąd skierowują się one do rejonów rozmieszczenia i rozwinięcia.

Przy rozmieszczaniu i rozwijaniu urządzeń tyłowych na przyczółku należy zwracać uwagę na to, ażeby nie rozwijać urządzeń tyłowych na kierunkach zagrożonych przez nieprzyjaciela (skrzydła, kierunek działania rozcinającego przyczółek).

Przesuwanie przeprowadzonych na przyczółek urządzeń tyłowych odbywa się w toku rozwijanego na przyczółku natarcia na tych samych zasadach, jak w natarciu zwykłym.

2. Zabezpieczenie materiałowo-techniczne.

Pododdziały pierwszego rzutu pułku, które przeznaczone są do uchwycenia przyczółka na przeciwnym brzegu rzeki, wyposaża się w zwiększone ponad normę ruchome (posiadane przy sobie i sprzęcie) zapasy amunicji do 1—2 jo i suchej żywności do 2—3 rdz oraz manierki z wodą. Zapasy te zwiększa się celem zabezpieczenia tych pododdziałów przed trudnościami, jakie mogłyby zaistnieć na skutek walki w odesobnieniu na przyczółku w okresie, kiedy dowóz zaopatrzenia poprzez przeszkodę wodną nie będzie mógł być jeszcze uruchomiony. Suchą żywność wydaje się w opakowaniu wodoszczelnym. Żołnierzy pododdziałów zaopatruje się w kostki ezbitu (bezdymnej palnej substancji) celem umożliwienia im gotowania strawy w kociołkach, obowiązkiem kwatermistrza jest sprawdzić, czy żołnierze posiadają manierki do wody, a obowiązkiem dowódcy — zarządzić napełnienie manierek wodą.

Następne fale pierwszego rzutu pułku jak i drugi rzut pułku zaopatruje się stosownie do zadania bojowego i sytuacji na przyczółku w taką ilość zaopatrzenia (zwłaszcza amunicji), jaka jest niezbędna dla zabezpieczenia walki w razie przerwy w dowozie, który w okresie wykonywania przez pułk zadania bliższego i następnego uskuteczniany może być przeprowadami członowymi i łodziowymi na odcinku przeprawy pułku („Instrukcja o forsowaniu rzek“ p. 173).

Niezależnie od zapasów ruchomych względnie zapasów zabieranych przez przeprowadzające się pododdziały pułku, gromadzi się „na ziemi“ ok. 0,5 jo pp w rejonach punktów przeprowadowych pułku dla zaspokojenia nagłych potrzeb walczących na przyczółku pododdziałów.

Artyleria może posiadać — niezależnie od zapasów ruchomych — dodatkowe ilości amunicji złożonej „na ziemi“ (na SO i punktach zaopatrywania) w wysokości do 3 jo (w zależności od kalibru i rodzaju dział oraz zadania bojowego). Wysokość tę uzasadnia się tym, że natarcie artyleryjskie w czasie forsowania trwa dłużej i wymaga

często większego zużycia amunicji niż natarcie zwykłe. Część tych zapasów gromadzi się nad brzegiem rzeki na kierunkach przeprawy artylerii, ażeby móc zwiększyć zapasy ruchome, zabierane ze sobą na przyczółek przez przeprawiane jednostki artylerii, względnie później ażeby móc przy każdej okazji zasilić w amunicję te jednostki artylerii, w których powstaną nagłe potrzeby w zakresie amunicji.

Przy organizacji zabezpieczenia materiałowego przyczółka należy nie zapominać o wodzie do picia, której brak mogą odczuwać pododdziały walczące na przyczółku (studnie zatrute, względnie zniszczone); w takim wypadku organizuje się zbiórkę naczyń do wody oraz jej dostawę na przyczółek aż do czasu wywiercenia studzien przez saperów.

Poza tym pododdziały walczące na przyczółku powinny być wyposażone w dostateczną ilość środków sanitarno-medycznych, a przeprawiony sprzęt — w niezbędną ilość części zamiennych.

Wszystkie prace związane z rozdziałem środków materiałowych i wyposażeniem pododdziałów przeprawianych na przeciwległy brzeg winny być wykonane zawczasu, jeszcze przed podejściem pododdziałów na linię wyjściową.

3. Praca tyłów.

Cechą charakterystyczną pracy tyłów przy forsowaniu jest to, że ogniwa dowozu i ewakuacji zostają rozszczepione na: ogniwo dowozu i ewakuacji na własnym brzegu, na ogniwo dowozu i ewakuacji poprzez przeszkodę wodną oraz na ogniwo dowozu i ewakuacji na przyczółku. Powoduje to konieczność zaplanowania i rozdziału środków transportowych dla zabezpieczenia dowozu i ewakuacji na własnym brzegu i na przyczółku, oraz konieczność zapewnienia środków przeprawowych dla dowozu i ewakuacji poprzez przeszkodę wodną; powoduje to w dalszym ciągu konieczność zorganizowania przeładunków na własnym i przeciwległym brzegu.

a) Dowóz zaopatrzenia:

Dowóz w ogniwie dywizyjnym i pułkowym na własnym brzegu może odbywać się równolegle środkami transportowymi pułku i dywizji, a to w celu jak najracjonalniejszego wykorzystania środków transportowych i zmniejszenia ilości przeładunków.

W rejonie wyczekiwania pułku, gdzie rozmieszczone są PPA i PPŻ, — jednocześnie z podziałem pododdziałów na rzuty i przeprawy — przeprowadza się rozdział środków zaopatrzenia (amunicji, żywności) stosownie do planu wyposażenia pododdziałów pułku na okres forsowania; rozdzielone środki zaopatrzenia dowozi się transportem pułkowym do rejonu wyjściowego, gdzie rozmieszczone są

pododdziały batalionów i gdzie odbywa się dalszy rozdział zaopatrzenia i przygotowanie go dla dostarczenia na punkty przeprawy. W wypadku niemożności korzystania ze środków transportowych w batalionowym ogniwie dowozu, na odcinku „rejon wyjściowy — punkty przeprawowe“ organizuje się grupy donosicieli amunicji do środków przeprawowych.

Pododdziały przeprawiające się zabierają ze sobą przydzielone im dodatkowo zapasy amunicji i żywności.

Dowóz zaopatrzenia poprzez przeszkodę wodną do pododdziałów pułków walczących na uchwyconym przyczółku, aż do chwili wybudowania mostu, przeprowadza się przeprawami łodziowymi i członowymi na odcinku przeprawy pułku, wykorzystując w miarę możliwości i środki przeprawowe zbudowane z materiałów podręcznych.

Środkami transportowymi pułku dowozi się zaopatrzenie do punktów przeprawowych, skąd — bądź po przeładunku ładunku ze środków transportowych na środki przeprawowe, bądź też po załadunku środków transportowych wraz z ładunkiem na środki przeprawowe — dowóz zaopatrzenia odbywa się wodą na brzeg przeciwległy, gdzie następuje wyładunek ładunku lub środków transportowych z ładunkiem przez personel urządzeń tyłowych rozmieszczonych na przyczółku.

Wszelkie prace przeładunkowe są bardzo wrażliwe na ogień artylerii i lotnictwa, dlatego muszą być dobrze zorganizowane i odbywać się szybko i sprawnie, w warunkach dużej dyscypliny. Personel tyłowy musi stosować się jak najściślej do zarządzeń komendanta punktu przeprawy, który ustala porządek załadunku, przeprawy i wyładunku na brzegu przeciwległym.

Na przyczółku, w początkowej fazie walki, w batalionowym i kompanijnym ogniwach amunicję donoszą donosiciele, wyznaczani przez kompanię. W czasie wojny w wypadkach, kiedy ogień nieprzyjaciela powodował duże straty wśród donosicieli, amunicję poprzez miejsca rażenia przeciągano na specjalnie urządzonych sankach na linach bezpośrednio do okopów. Na tym odcinku w szczególności ważną rolę odgrywają wszelkie pomysły racjonalizatorskie.

W miarę poszerzania się przyczółka i wzrostu jego pojemności zostaną przeprawione środkami transportowe, a wtedy dowóz w ogniwie batalionowym, a następnie i pułkowym będzie odbywać się na ogólnych zasadach, jak w natarciu zwykłym.

Z chwilą wybudowania przez saperów mostu, ze względu na jego wielką zdolność przelotową i przepustową w porównaniu do przepraw łodziowych i członowych, zostanie znacznie ułatwiony dowóz na przyczółek. Jednakże i w tym wypadku należy przy organizacji dowozu uwzględnić wszystkie okoliczności, na jakie składają się:

- charakter mostu (stały, pontonowy),
- zazwyczaj jednokierunkowy ruch na moście,

- ograniczenie ruchu poprzez most przeważnie do pory nocnej,
- postoje transportów na punktach wyczekiwania przed wjazdem i po wyjeździe z mostu,
- wielkie nasilenie ruchu przy stosunkowo trudnych dla ruchu drogach dojazdowych do mostu,
- przerwy w ruchu na moście wywołane nalotami lotnictwa nieprzyjaciela, względnie działaniem jego artylerii, i związana z tymi przerwami konieczność organizowania terminowego dowozu zaopatrzenia innymi środkami przeprawowymi.

b) Obsługa wojsk i ewakuacji.

W okresie przygotowawczym do forsowania punkt ciężkości pomocy lekarskiej, sanitarnej, weterynaryjnej i technicznej spoczywa na zapewnieniu obsługi organizowanych punktów przeprawowych. Pułk wysuwa elementy sanitarne z obsługą lekarską, weterynaryjne oraz pomoc techniczną do pułkowych punktów przeprawy, gdzie te wysunięte elementy pełnią służbę do końca przeprawy batalionów.

Ewakuację sanitarną z punktów przeprawowych przeprowadza się bądź środkami pułkowymi do dywizyjnego punktu medycznego, bądź też środkami dywizyjnymi.

Batalionowe punkty medyczne (BPM) przeprowadzają się w ślad za ich batalionami; wzmacnia się je personelem lekarskim, ażeby zapewnić pomoc lekarską na przyczółku, aż do czasu zorganizowania ewakuacji poprzez przeszkodę wodną. W pierwszym bowiem okresie walki na świeżo uchwyconym przyczółku ewakuacja rannych poprzez przeszkodę wodną jest bardzo utrudniona. Rannych więc zbiera się w ukrytych miejscach na przyczółku i zatrzymuje się, aż do czasu zorganizowania przeprawy.

W celu jak najszybszego zorganizowania przeprawy rannych poprzez przeszkodę wodną, aż do chwili przerzucenia i rozwinięcia PPM (pułkowego punktu medycznego) na przyczółku, starszy lekarz pułku siłami i środkami kompanii medyczno-sanitarnej organizuje na przyczółku sanitarny punkt przeprawy (SPP). Zadaniem SPP jest zabezpieczenie rannych w rejonie SPP oraz organizacja nieustannej przeprawy ich na własny brzeg opróżnionymi środkami przeprawy. Ewakuację tę poprzez przeszkodę wodną organizuje komendant SPP (wyznaczony lekarz względnie instruktor sanitarny) w ścisłym porozumieniu z komendantami punktów przeprawowych, stosownie do wytycznych decy pułku, jako dowódcy odcinka przeprawy. Dla tej ewakuacji wykorzystywane są szeroko środki przeprawowe dowożące ludzi i sprzęt na przyczółek. Przeprowadzonych rannych posterunki sanitarne przy punktach przeprawowych na własnym brzegu, załadowują na dyżurujące środki transportowe, którymi ranni zostają najczęściej ewakuowani bezpośrednio do DPM

(dywizyjnego punktu medycznego), ażeby umożliwić jaknajszybciej przeprawę PPM na przyczółek.

Z chwilą przeprowadzenia na przyczółek i rozwinięcia tam PPM, likwiduje się SPP. Organizację ewakuacji poprzez przeszkodę wodną przejmuje PPM.

Z chwilą przeprowadzenia na przyczółek pierwszego rzutu, a następnie i reszty DPM, ten ostatni przejmuje organizację ewakuacji poprzez przeszkodę wodną.

Organizacja ewakuacji weterynaryjnej opiera się na tych samych zasadach, co i ewakuacja sanitarna. Na przyczółek wysuwa się wysunięty punkt weterynaryjny (WPWet), który organizuje pomoc weterynaryjną na przyczółku i ewakuację koni poprzez przeszkodę wodną do punktów przeprawowych na własnym brzegu, u których dyżurują posterunki weterynaryjne. Charakterystycznym dla ewakuacji weterynaryjnej poprzez przeszkodę wodną jest to, że ewakuacja koni jest więcej uciążliwą od ewakuacji sanitarnej na skutek tego, że nie można wykorzystywać środków przeprawowych o małej pojemności, jak motorówki, łódki itp. Z punktów przeprawowych na własnym brzegu ewakuację weterynaryjną przeprowadza się do dywizyjnego tymczasowego punktu dywizyjnego, organizowanego przez DSWet (Dywizyjny Szpital Wet.), na linii pułkowych ambulansów wet. (PAWet).

4. Zabezpieczenie pracy tyłów.

Rekonensans rejonu tyłowego.

Rekonensans rejonu tyłowego, przeprowadzany przez kwatermistrza pułku w ramach planu rekonensansu, opracowanego przez sztab pułku, winien dostarczyć w szczególności danych dotyczących:

- stanu i jakości dróg, przewidzianych dla dowozu i ewakuacji,
- warunków dojazdu do punktów przeprawowych,
- przeszkody wodnej, jej brzegów oraz warunków zorganizowania prac przeładunkowych na punktach przeprawowych i możliwości ukrycia w ich rejonach przybywających tam środków transportowych,
- rejonu rozmieszczenia urzędzeń tyłowych,
- zasobów miejscowych a w szczególności możliwości wykorzystania miejscowych środków przeprawowych,
- stanu sanitarnego i weterynaryjnego.

Ponadto kwatermistrz pułku winien zapoznać się w sztabie pułku i kwatermistrzostwie dywizji z warunkami terenowymi na brzegu nieprzyjacielskim dla poczynienia zawczasu przewidywań co do rozmieszczenia zapasów i rozwinięcia tyłów na przyczółku oraz zorganizowania tam pracy tyłów.

Utrzymanie dróg.

Odbudowę i utrzymanie dróg zapewnia szef saperów pułku. Jednakże kwatermistrz pułku winien wziąć aktywny udział w zakresie gromadzenia materiałów do naprawy oraz wykorzystania miejscowych sił i środków dla odbudowy dróg. Ponadto winien wystąpić z wnioskami do sztabu pułku, jak i szefa saperów, jako komendanta odcinka przeprawy, w sprawie zabezpieczenia środków przeprawowych dla dowozu i ewakuacji oraz przeprawy urządzeń tyłowych na przyczółek.

Wszelki ruch jak i jego regulację na drogach z rejonów wyczekiwania i wyjściowych na linię wyjściową, a następnie do punktów przeprawowych organizuje — w ramach planu dywizji — sztab pułku, uwzględniając wnioski kwatermistrza, dotyczące wykorzystania dróg dla dowozu i ewakuacji. Kwatermistrz ze swej strony winien pouczyć podległych mu szefów i pododdziały tyłowe, że za terminowe przybycie do przeprawy odpowiada każdy dowódca przybywającego pododdziału i że jego obowiązkiem jest nawiązać łączność z komendantem właściwego punktu przeprawowego oraz z najbliższym posterunkiem regulacji ruchu.

Ochrona i obrona tyłów.

Organizację ochrony i obrony tyłów opracowuje kwatermistrz w planie przez siebie sporządzanym dla całości tyłów; w planie tym, między innymi, wyznacza rejonny ochrony i obrony oraz ich komendantów odpowiedzialnych za utrzymanie surowej dyscypliny ruchu, a w szczególności za bezwzględne przestrzeganie maskowania świateł w nocy, ruchu na drogach, prac na punktach przeładunkowych, punktów wyczekiwania transportów i przepraw, oraz rejonów rozmieszczenia urządzeń tyłowych; ponadto kwatermistrz określa zakres rozbudowy szczelin i ukryć dla ludzi i sprzętu.

Łączność.

Jednym z podstawowych warunków zabezpieczenia pracy tyłów w natarciu z forsowaniem jest zabezpieczenie łączności tyłów z pododdziałami pułku walczącymi na przyczółku. Obowiązkiem kwatermistrza jest utrzymanie i wykorzystanie dla uzyskania wiadomości — stałej łączności organizacyjnej, wynikającej z ruchu transportów zaopatrzenia i ewakuacji poprzez przeszkodę wodną. Natomiast kwatermistrz winien otrzymać od szefa łączności zaprojektowaną przez siebie i zatwierdzoną przez szefa sztabu niezbędną ilość środków łączności, umożliwiającą mu posiadanie na czas wiadomości o stanie zapasów środków materiałowych w pododdziałach walczących na przyczółku i o stanie urządzeń tyłowych, — a tym samym umożli-

wiającą mu zawczasu poczynienie koniecznych przewidywań i ich zrealizowanie w zakresie organizacji tyłów i zabezpieczenia materiałowego forsowania.

5. Dowodzenie tyłami.

Trudne warunki natarcia z forsowaniem, powodowane istnieniem przeszkody wodnej, wymagają szczególnie sprawnego dowodzenia tyłowymi pododdziałami i urządzeniami, zapewniającego terminową dostawę niezbędnych zapasów, płynnego przeprowadzania we właściwym czasie urządzeń tyłowych na przyczółek, oraz nieustanną z niego ewakuację. Realizację tych postulatów może zapewnić jedynie operatywna decyzja tyłowa i pełne współdziałanie kwatermistrza ze sztabem oraz z poszczególnymi dowódcami i szefami służb, a w szczególności z szefem saperów pułku, jako komendanta odcinka przeprawy pułku.

Organizatorem i kierownikiem forsowania jest dowódca pułku, pełniący jednocześnie funkcję dowódcy odcinka przeprawy; bezpośrednim jego pomocnikiem i jednocześnie komendantem odcinka przeprawy jest szef saperów.

Podstawą dowodzenia tyłami jest decyzja dowódcy pułku.

Dowódca pułku w wytycznych swych dla tyłów do forsowania między innymi określa:

- sposób wyposażenia w środki materiałowe fali szturmowej i pierwszego rzutu pułku,
- sposób zaopatrywania i ewakuacji przez przeszkodę wodną,
- zabezpieczenie przyczółka w wodę,
- zabezpieczenie medyczno-sanitarne, weterynaryjne oraz techniczne punktów przeprowadzanych,
- sposób i porządek kolejności przeprawy urządzeń tyłowych pułku oraz drugiego rzutu dowództwa pułku,
- punkty zbiórek i rejony rozwinięcia urządzeń tyłowych na przyczółku,
- środki łączności,
- wskazówki dla ochrony i obrony tyłów.

Na podstawie wytycznych dowódcy pułku kwatermistrz uzgadnia:

- z szefem sztabu: wszystkie ważne sprawy związane z organizacją tyłów i zabezpieczeniem materiałowym forsowania,
- z szefem saperów: wszystkie sprawy związane z zabezpieczeniem dróg oraz środków przeprowadzanych poprzez przeszkodę wodną, niezbędnych dla utrzymania terminowego dowozu, nieustannej ewakuacji i płynnej przeprawy urządzeń tyłowych,
- z pozostałymi szefami: sprawy ich nawzajem dotyczące.

Następnie kwatermistrz wydaje zarządzenia dla podległych szefów służb i pododdziałów tyłowych i sporządza dokumentację tyłową.

realizując jednocześnie wszystkie ważne terminowe zadania, postawione tyłom przez dę pułku względnie kwatermistrza dywizji.

Cechą charakterystyczną planowania jak i dokumentacji tyłowej w natarciu z forsowaniem jest to, że obok planu dowozu, który w normalnym natarciu posiada ważne znaczenie dla sprawnej organizacji dowozu na lądzie, sporządza się tyłową tabelę przewazy zapasów materiałowych i urządzeń tyłowych pułku, jako rozwinięcie i załącznik do tabeli przewazy pułku i grafiku przewazy jego pododdziałów.

Termin przygotowania i przeprowadzenia przewazy pododdziałów i urządzeń tyłowych pułku planuje się wg pojemności zajętego przez pododdziały przyczółka i stosownie do etapów walki. Przewazę zaopatrzenia względnie zapasów materiałowych dostosowuje się do przebiegów zapewnionych przez sztab pułku na podstawie decyzji dowódcy pułku.

IV. WŁAŚCIWOŚCI ORGANIZACJI PRACY TYŁÓW W FORSOWANIU Z MARSZU.

W odróżnieniu od forsowania zawczasu przygotowanego (planowanego), forsowanie z marszu charakteryzuje się ograniczonym czasem przeznaczonym na jego organizację oraz charakterystycznym, bo odbywającym się w marszu, podziałem straży przedniej na punkty przewazowe i poszczególne środki przewazowe.

Zwykle organizatorem forsowania z marszu jest dowódca dywizji. Dowódcy pułków i batalionów otrzymują w marszu orientacyjne zadania do forsowania, a więc i kwatermistrz pułku otrzymał w marszu zarówno zadania od dcy pułku, jak i zarządzenia od kwatermistrza dywizji.

W marszu więc będzie musiał kwatermistrz wydać zarządzenia szczególne, postawić podległym mu szefom służb i pododdziałom tyłowym zadania oraz ustalić czynności, jakie poszczególne urządzenia tyłowe będą miały do wykonania w czasie forsowania.

W marszu, przed podejściem do przeszkody, tyły będą musiały wykonać następujące zadania:

- wyposażyć przede wszystkim oddział wydzielony względnie straż przednią pułku w niezbędne środki materiałowe i medyczno-sanitarne,
- uzupełnić zapasy ruchome wszystkim pododdziałom pułku w kolejności przewidzianej ich przewazy,
- odciążyć pododdziały pułku od rannych i chorych oraz od wszystkiego, co zbędne dla walki,
- wysunąć i posuwać przy straży przedniej swą grupę rozpoznawczą, któraby zawczasu rozpoznała drogi do punktów przewazowych oraz dostarczyła niezbędnych wiadomości dotyczą-

- cych warunków rozmieszczenia tyłów i prac w rejonie przeprawy,
- nawiązać łączność z dowódcą artylerii pułkowej celem ustalenia terminów miejsc złożenia zapasów dla artylerii wspierającej i osłaniającej forsowanie,
 - zorganizować i ustalić kolejność dowozu środków materiałowych stosownie do zadań postawionych przez dowódcę pułku,
 - dostosować organizację tyłów w marszu do zadań otrzymanych i do przewidywanego ugrupowania, jakie tyły mają przyjąć w położeniu do forsowania,
 - współdziałać z szefem saperów w zakresie wyszukiwania i gromadzenia materiałów dla naprawy dróg oraz środków przeprawowych ze źródeł miejscowych,
 - wykorzystać okres podejścia do przeszkody wodnej celem przygotowania środków oraz zapewnienia sobie jak najlepszych warunków dla pracy tyłów w okresie forsowania.

Przy forsowaniu z marszu, odcinek forsowania pułku może sięgać do 3 km szerokości, a tym samym pozwala na swobodniejsze rozmieszczenie tyłów. Jednakże kwatermistrz musi liczyć się z tym, że dowóz odbywać się będzie w warunkach ograniczonego czasu, nie pozwalającego na gruntowniejsze naprawy dróg. Dlatego zagadnienie zawczasu przeprowadzonego rekonesansu i wyboru dróg dowozu oraz dojazdów do przeprawy powinno być przedmiotem szczególnej troski kwatermistrza.

Przeprawa odbywa się w zasadzie na etatowych środkach, ale, gdy tych nie wystarcza, używa się też środków budowanych z materiałów podręcznych.

Właśnie przy forsowaniu z marszu ważną rolę odegra twórcza inicjatywa kwatermistrza w zakresie zabezpieczenia dróg dowozu do przeprawy, terminowego podciągnięcia tyłów do przeprawy i ich sprawnego rozwinięcia oraz w zakresie zapewnienia wszelkiego rodzaju środków podręcznych przeprawowych, ułatwiających organizację dowozu zaopatrzenia poprzez przeszkodę wodną.

ZAKOŃCZENIE.

Tyły pułku będą w stanie zabezpieczyć szybkie tempo forsowania i wykonania przez pułk zadania pod warunkiem, że

- przy forsowaniu z marszu wykorzystają okres podejścia do przeszkody dla przygotowania środków i zabezpieczenia sobie jak najlepszych warunków dla pracy w okresie forsowania;
- będą miały zapewnione możliwości pracy na odcinku przeprawy, poprzez przeszkodę wodną i na przyczółku,
- będą posiadać drogi oraz środki przeprawowe dla dowozu i ewakuacji,

- będą utrzymywać terminowy dowóz i nieustanną ewakuację poprzez przeszkodę wodną,
- zapewniona zostanie sprawna organizacja łączności tyłów z pododdziałami pułku walczącymi na przyczółku, utrzymane będą: wzorowy porządek i dyscyplina w rejonach tyłowych i w czasie przeprawy,
- przestrzegane będą jak najściślej wszystkie zasady maskowania,
- dowodzenie tyłami będzie operatywne, i zachowane będzie pełne współdziałanie kwatermistrza ze sztabem pułku, z szefem saperów, oraz pozostałymi szefami przede wszystkim w zakresie racjonalnego wykorzystania przepraw z uwzględnieniem potrzeb tyłów.

Odbito 165 egz.

Na 10 ark.

Egz. Nr 1—2 Sztab Gen. Zarząd
I i XI.

Egz. Nr 3—4 A.W.P.

Egz. Nr 5 W.A.T.

Egz. Nr 6—7 Archiwum

Egz. Nr 8—165 Biblioteka Tajna

Wyk. płk Wiśniewski:

Druk Krzemiński Zbigniew

Nr ks. 1374 Wysz. k.

Dnia 20.05.52 r.

